

KEO-10 Mäkelä Lotta(UM)

04.12.2019
JULKINEN

Asia

Neuvottelut Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden (jäljempänä AKT-valtiot) talouskumppanuussopimuksista (Economic Partnership Agreements, EPA): neuvotteluohjeiden päivitys

Kokous

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Vuoden 2002 EPA-neuvotteluohjeiden päivittäminen on alkanut AKT-työryhmässä 12. marraskuuta 2019. Työryhmä pyrkii hyväksymään päivitetty neuvotteluohjeet joulukuun alkupuolella. Tarkoituksena on hyväksyä neuvotteluohjeet neuvostossa 19.12.2019 ja tätä 18.12.2019 edeltävässä COREPER-käsittelyssä. Valtioneuvosto toivoo eduskunnan käsittelevän asian ennen mandaatin käsittelyä COREPER:issa.

Suomen kanta

Valtioneuvosto kannattaa vuoden 2002 EPA-neuvotteluohjeiden päivittämistä. Neuvotteluohjeet, jotka kattavat kaikki talouskumppanuussopimukset Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtioiden kanssa, ovat hyväksyttävissämme. Puheenjohtajana Suomen lähestymistapa on rakentava ja yhteistyökeskeinen.

Pääasiallinen sisältö

Cotonoun sopimus, joka tehtiin AKT-valtioiden ja EU:n välille 20 vuodeksi vuonna 2000 on jatkoa aiemmille sopimuksille, mm. Lomén sopimukselle vuodelta 1975. Cotonoun sopimuksessa sovittiin, että talouskumppanuussopimukset (EPA-sopimukset) korvaavat sopimuksen kauppaosat. Euroopan unionin neuvosto hyväksyi 17 päivänä kesäkuuta 2002 AKT-valtioiden ja alueiden kanssa tehtäviä EPA-sopimuksia koskevat neuvotteluohjeet. Vuoden 2002 neuvotteluohjeista on tiedotettu eduskuntaa E-kirjeellä E 56/2002 vp.

EPA-sopimukset tähtäävät EU- ja AKT-valtioiden välisen kaupan edistämiseen, sekä lopulta, kaupan ja investointien välityksellä, kestäväan kehitykseen ja köyhyyden vähentämiseen. Huolimatta siitä, että EPA-sopimuksilla on itsenäinen juridinen asema, ne ovat olennainen osa Cotonou-sopimusta ja siksi niiden tavoitteet ovat yhteneväiset.

EU on neuvotellut EPA-sopimuksia AKT-maiden kanssa vuosina 2002-2014 olemassa olevien neuvotteluohjeiden pohjalta. Nämä sopimukset koskevat pääasiassa tavarakauppaa, sopimukseen ei sisällytetty muita aloja (kuten palveluja tai investointeihin liittyviä kysymyksiä), mutta ne mainittiin tulevaa tarkastelua varten erikseen niin kutsutuissa uudelleentarkastelulausekkeissa. Tästä johtuen nykyiset talouskumppanuussopimukset eivät täysin vastaa kaupan realiteetteja 2000-luvulla, eivätkä

siten täysin edistä EU:n ja asianomaisten kumppanimaiden etuja. Päivitettyjen neuvotteluohjeiden on määrä mahdollistaa sopimusten ”syventäminen” siten, että ne sisältävät myös muuan muassa palveluja, investointeja, kauppaa ja kestävä kehitystä, teollis- ja tekijänoikeuksia, kilpailupolitiikkaa ja julkisia hankintoja koskevat osuudet.

Neuvotteluohjeita on myös päivitetty ajantasaisiksi ottamalla huomioon EU:n tekemät politiikka-aloitteet ja prioriteetit kaupan kehittyessä maailmanlaajuisesti ja sisällyttämällä mm. tuki kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelmalle, ja sen kestävä kehityksen tavoitteille, sekä YK:n ilmastomuutoksen puitesopimukselle. Lisäksi on lisätty viittaukset tulevaan, uuteen AKT-EU-kumppanuussopimukseen, nk. Post-Cotonou-sopimukseen. Nykyinen Cotonou-sopimus umpeutuu 29.2.2020, ja neuvottelut uudesta Post-Cotonou-sopimuksesta ovat käynnistyneet syyskuussa 2018.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Cotonoun sopimus on luonteeltaan sekasopimus. Myös EPA-sopimukset, nyt päivitettävien neuvotteluohjeiden mukaisesti, voivat kattaa jaettuun toimivaltaan sekä jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia kysymyksiä.

Neuvosto tekee päätöksen seuraavilla oikeusperustoilla: Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimuksen) 90 artikla, 100 artiklan 2 kohta, 207 artiklan 4 kohta ja 209 artikla yhdessä sen 218 artiklan 3 ja 4 kohdan kanssa.

Mainittujen artikloiden mukaisesti neuvosto tekee sopimusten neuvottelemista ja tekemistä koskevat ratkaisunsa määränemistöllä.

SEUT-sopimuksen 218 artiklan 3 kohdan mukaisesti komissio esittää suosituksia neuvostolle, joka tekee päätöksen, jolla annetaan lupa aloittaa neuvottelut.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Mandaatin myöntämistä koskeva neuvoston päätös ei edellytä Euroopan parlamentin kuulemista tai hyväksyntää.

Kansallinen valmistelu

E-kirjettä on käsitelty kauppapoliittisen jaoston kirjallisessa menettelyssä 9.-11.12.2019.

Eduskuntakäsittely

Eduskunnalle on aiemmin tiedotettu asiasta 22.5.2002 päivätyllä E-kirjeellä E 56/2002 vp.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Cotonoun sopimus on luonteeltaan sekasopimus. Tämän hetken EPA-sopimukset ovat pääasiallisesti sekasopimuksia, lukuun ottamatta yhtä (Tyynenmeren EPA-sopimus). Syventävien EPA-sopimusten luonnetta on tarkistettava sisällön ja oikeuskäytännön valossa neuvottelujen edetessä. Olettama on kuitenkin sekasopimus ja tämän johdosta neuvoston antamien neuvotteluohjeiden lisäksi neuvostossa kokoontuneet jäsenvaltioiden hallitusten edustajat antavat myös komissiolle valtuuden neuvotella jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvista määräyksistä.

Taloudelliset vaikutukset

Ei välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

- E 56/2002 VP
- Neuvoston asiakirja 14670/19
- Liite neuvoston asiakirjaan 14670/19

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ulkoministeriö / KEO-10 / Lotta Mäkelä, lotta.makela@formin.fi, p. +358 295 350 053
Ulkoministeriö / OIK-20 / Maria Guseff, maria.guseff@formin.fi, p. +358 295 351 158
Ulkoministeriö / EUE / Matleena Virkkunen, matleena.virkkunen@formin.fi, p. +32 2 287 8428

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Asiasanat Hoitaa	ACP/LOME -maat, Cotonoun sopimus UM
Tiedoksi	EUE, MMM, OKM, SM, TULLI, VM, VNK